

Elçin MEHƏRLİYEV,
filologiya elmləri doktoru,
yazıçı

Hər kəsa öz yurdur, Vətoni candır.
Hərdan ağrı keçə, orda can candır.
"Eşitsin dünyamız, hələn hər mahal"
Mənim qurur yərim Azərbaycanı!

Əli Rza Xələfi

Əziz oxucu, bu dördlüyü yaxşı oxt! Burada üç obraz var. Birincisi Vəton obrazıdır, Azərbaycan obrazıdır. İkincisi mülliifi istənmiş edidi, özüne üstəndildi, yaradıcılıq zaman-zaman tədqiq etdiyi Hikmat Mahmudun obrazıdır. Üçüncüsü da "Özü Hikmet, sözü hikmet" kitabının mülliifi Əli Rza Xələfinin özünü obrazıdır.

Mənən belə goril ki, cəl bi kitab bu üç obrazın vəhədətinə özündə ehtiva edir.

* * *

Əli Rza Xələfi "Özü Hikmet, sözü hikmet" kitabını yazarkən Hikmat Mahmudun mənəvi mülliitini

SÖZ BÖYÜKLÜYÜ

Redaktor və Ön sözün mülliifi: Elçin Mehraliyev, filologiya elmləri doktoru, yazıçı.

ROYAL AGAZADA, Filologiya elmləri doktoru, professor
Əli Rza Xələfi (Əzizli Zəf oğlu) "Özü Hikmet, sözü hikmet" (Hikmat Mahmudun həyat və yaradıcılığı haqqında Jidbi qeydlər və publisistik dəjvüncələr). "Vəton" nəşriyyatı, 2021. - 247 səhifə.

Şair-publisist Əli Rza Xələfinin "Özü Hikmet, sözü hikmet" adı ilə oxuculara təqdim olunan kitabı görkəmli alim - şair Hikmat Mahmudun həyat və yaradıcılıq haqqında obidi qeydlər və publisistik dəjvüncələrdir. Mülliif və kitabı əsərlərindən Hikmat Mahmudun yaradıcılıq tələyinə həsr edib. Ayrı-ayrı vaxtlarda yazıya gotirlmiş düşüncələr görkəmli şair-kənd sənətkar yaradıcılıq yolumuñ montiqi ardıcılıqla izləyir. Şairin obidi portretinə yaradıcılığında və həm de həyata döyüldüyü kimi verməyə çalışmış gəstir ki, mülliif Hikmat Mahmudun təkəcək həyatını yox, həm de yaradıcılığını axıra qədər doğquşlu izləyib.

Inanırı ki, Əli Rza Xələfinin "Özü Hikmet, sözü hikmet" kitabı görkəmli şairimiz, eyni zamanda geologiya elminde özünomosus yeri, yolu olan alım haqqında obidi abidə kimi oxucuların diqqətini çəlb edəcək, hikmətləri ilə məşhur olan şairin obidi yaşıri obrazına sevgi hissələri aşlıyacaqdır. Kitab geniş oxucu auditoriyası üçün yazılmışdır.

Yadulla Ağazadə,
filologiya elmləri doktoru, professor

həmin qısa məkanda mən içində göstərmək istədiyin obrazi dolğunluğu ilə görə bilsin.

* * *

Əli Rza Xələfinin "Özü Hikmet, sözü hikmet" kitabının indi olynamış kimi qəbul etdiyimiz bilgisayar nüsxəsi ilə tanışlıq monim üçün ötürü olmuşdı. Kitabı vərəqələdikdən sonra Hikmat Mahmudun - özü de yaşı təndiğim Hikmat Mahmudun yaradıcılıq ilə toxozdan maraqlandı. Onun Sovet dövründə çap olunmuş kitablarını da vərəqəldim. Nohayat, müstəqillik zamanında işq üzü görnüş elmi və badı kitablarını da nəzərdən keçirdim. Hətta monim üçün Hikmat Mahmudov imzası ilə noşr olunmuş "Geoloji tariximiz nozor" elmi monoqrafiyası xüsusi maraq doğdurdu. Bu kitabın deyəri ona görə dənənən çox şəhəriyyatıdır ki, Azərbaycanın geologiya tarixini yazıçı dili ilə və kifayət qədər elmi sıqılıtda təqdim edir. Bu kitab həm elm adamları, həm də oxucu alımı üçün çox

yənə obdiyyatı yolumuz aqıldıqca Hikmat Mahmud imzası dəha çox görkədik və onun şair obrazının kifayət qədər dolğunluğu ilə təndiğ.

Bəri başdan deyim ki, bu kitabın - "Özü Hikmet, sözü hikmet" kitabının mülliifi Əli Rza Xələfinin dediyi kimi Hikmat Mahmud az-az şairlərimizdəndir ki, o, Sovet şairi olmayıb.

Yəni, onun Sovet dövründə noşr olunan hər hansı bir kitabında Lenin, oktyabr, partiya mövcudusuna birçoq şəhəriyyatçılarla rast gəlmək olmur. Zən-niməcə bu şairin mənəvi azadlığından başqa onun poeziyada təmənnəsinə dəbənəmək və səbətindən bəs?

Yəni poetik yaradıcılıq ilə mukafat və rütbə səndan tamahıslı olub. Demək, həyatını, mənəvi mühiti mi sağlam düşüncə üzərinə quran, idealı obidi obraz olan (Vəton, insan, təbiəti) şair üçün onu boyut mukafatı oxucu sevgisini qazanmadır. Nə xəbəxəti ki, Hikmat Mahmud öz sağlığında belə bir sevgini yaradıcılığı ilə qazanıb.

Mülliif tədqiqat üçün qarışışma konkret elmi mövzu, elmi mətəbəq qoyur. O, ayrı-ayrı zamandan Hikmat Mahmudun obidi yaradıcılıq yolumuñ izləyir, diqqətini çəkən onu monen soñərəfər edən poetik örnəkləri və həm de demək, Hikmat Mahmudun yaradıcılıq hesabatları kimi neşr olunan kitablarında, seirlerində, poemalarında münasibət bildirir. Özü də bu münasibətlər kifayət qədər Hikmat Mahmudun yaradıcılıq örnəklərinə cavab verəcək emosionalılıqla, az qata, poetik örnəklər soñiyəsində hissələr, və həyecanlarla

qələmə alınrı.

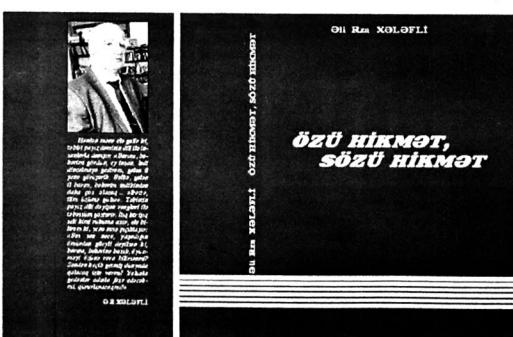
"Özü Hikmet, sözü hikmet" kitabı Hikmat Mahmudu bir neçə cəhətdən xarakteriz edir. Bütün ona şair kimi görürük. Eyni zamanda onuñ cafäkəsə alım olduğunu Əli Rza Xələfinin təqdimatında dəha əylən qayramdır. Vo geniş oxucu auditoriyasına molun olmayan nəşr yaradıcılığının da kifayət qədər deyərlər olduğunu öyrənirik. Bütün bunlar onuñ gəstir ki, mülliif öz kitabında ustad sonatkarın yaradıcılıq tələyini asıl vətəndəşlik məsuliyyəti və varişlik doğmlığı ilə axıracan sabrı, dözmüləm izləyir.

Mon kitabın olmindo olan olyma nüsxəsi ilə tanış olarkən, rayci filologiya elmləri doktoru professor Yadulla Ağazadonun annotasiya üçün nəzərdə tutulmuş matn ilə də tanış oldum. Vo annotasiyada olmayan qeydlər burada oxucu diqqətə çəkmək istədim: "Şair-publisist Əli Rza Xələfinin Azərbaycan obidi mühitinin görkəmli simaları haqqında yazdığı kitablar" surasında Hikmat Mahmudun həyat və yaradıcılığın özündə chita edən "Özü Hikmet, sözü hikmet" kitabı xüsusi yet turut.

Çənki oxucu bu kitabda Hikmat Mahmudun şəxsiyyətini kimi portretinə görə bilsə, alım kimi təsəkküti alımı ilə tənis olur, eyni zamanda görkəmli sonatkarın poetik obrazları mühümüti mülliifin somimi yaşıları ilə məmənşir. "Özü Hikmet, sözü hikmet" kitabı esesvari obidi təqnid yaradıcılığı baxımdan diqqət çələr. Kitabın yazi dili çox cəndir. Oxucuna öz cəzibəsinə ala bilir". Göründüyü kimi, müasir obediyyatlaşmışdır görkəmli simalarından olan Əli Rza Xələfinin "Özü Hikmet, sözü hikmet" kitabı ilə yaxşından tanış olub və özünün rəhbəri şəzəndiştir. Görənəməyib. Bir dəha qeyd edirəm ki, annotasiya matn də daxil diqqət çəkdiyini, bu qeydlər monim mülliif hizlərimin asası olduğunu təsdiq edir.

Hikmat Mahmud obidi-elmi yaradıcılığı ilə bir obodi ömrə qazandı. Əli Rza Xələfini de Hikmat Mahmud obrazına möhəbbətə qədəməldi "Özü Hikmet, sözü hikmet" kitabı ilə görkəmli alımı və müraciət sonatkar obediyyatçı bir abido - söz abidəsi yaradıb. Qədim daş yaşlılarından birində deyildiyi kimi: "Biz gedərik, omolımız bizden sonra kimliyümüz haqda danışır".

Bir böyüklik var, söz böyükliyi.

diqqətən yürünlər. Onun Hikmat Mahmud haqqında yazdığı obidi publisist düşüncələrinin ovvəlində belə bir dördlüyü var, və mon də homin dördlüyü bu kitabə yaxşılmış on sözün epigrafına götirdim. Mülliif homin dördlükü üçüncü misirəni Hikmat Mahmudun öz yaradıcılığından axz edib. Eto ona görə də homin misirəni dırmaşdırıcılığını alıb.

Az sözü obraz yaratmaq, az sözü böyükli mötəbi ifadə etmək şübhəsənətən də böyük məharət tolob edir. Gərək sőz səridən elə bir istedadınən olsun ki, qisa makən içində böyük metlobi ifadə edə bilesen. Oxucu

maraqlıdır. Əlbəttə, monim möqədim bu barədə geniş dərişməngəcə deyil, axı biz müyyən monada, hom də şair Hikmat Mahmudun müasirliyini. Hikmat Mahmud obidi yaradıcılıq yolumuñ izləyir, diqqətini çəkən onu monen soñərəfərəfər edən poetik örnəkləri və həm de demək, Hikmat Mahmudun yaradıcılıq hesabatlarında, seirlerində, poemalarında münasibət bildirir. Özü də bu münasibətlər kifayət qədər Hikmat Mahmudun öz sağlığında belə bir sevgini yaradıcılığı ilə qazanıb.

Mülliif tədqiqat üçün qarışışma konkret elmi mövzu, elmi mətəbəq qoyur. O, ayrı-ayrı zamandan Hikmat Mahmudun obidi yaradıcılıq yolumuñ izləyir, diqqətini çəkən onu monen soñərəfər edən poetik örnəkləri və həm de demək, Hikmat Mahmudun yaradıcılıq hesabatları kimi neşr olunan kitablarında, seirlerində, poemalarında münasibət bildirir. Özü də bu münasibətlər kifayət qədər Hikmat Mahmudun yaradıcılıq örnəklərinə cavab verəcək emosionalılıqla, az qata, poetik örnəklər soñiyəsində hissələr, və həyecanlarla